

UNES ESTÀTUES I UN FART DE RIURE... O DE PIORAR

I.- EL REI EN JAUME

Em sembla que deu ser ben veritat que hi ha ciutats i viles que estan de pega en la qüestió del seu embelliment urbà. Com que sovint les coses públiques no s'acaben d'estudiar massa i les decisions, en segons quins casos, solen ser excessivament precipitades, hom es troba de vegades que, de sobte i gairebé sense amb prou feina adonar-te'n, ja t'han plantificat un nyap arquitectònic o escultòric. Si el nyap és ~~arquitectònic~~ arquitectònic, la cosa és greu, ja que hom pot dir que hi ha nyap per estona ben llarga. No hi gaires països que tinguin la honradesa i la gallardia de fer ensorrar el nyap i carregar els neulers econòmics que d'això resultin damunt de l'arquitecte responsable del patafi o de qui no va examinar amb prou cura el projecte abans d'alçar l'edifici. Si el nyap és escultòric, sembla que la cosa ha de ser força més senzilla. S'esmicola el patafi i es fa una altra peça amb la dignitat que cal, després d'haver-la encarregada a un altre artista més conscient de la seva excelsa missió. Però sembla que les comunitats ciutadanes pateixin d'una mena de galvana interior que les convidi a acceptar els fets consumats, arronsar les espatlles i a dir: "Què hi farem!". Amb gent d'aquesta mena, un país no pot anar gaire lluny.

A Figueres, la capital de l'Alt Empordà, la ciutat que centra la seva existència per haver-hi nascut i haver-m'hi fet home, a despit que força sovint m'hagi de sol.lidaritzar

amb el començament i el final de l'"Assaig de càntic al temple" de Salvador Espriu, s'han produït alguns disbarats d'aquesta mena. Fa cosa d'uns sis anys que, en ocasió de la ~~una~~ celebració del VII Centenari de la Carta Pobla atorgada per l'Alt Rei En Jaume el Conqueridor, mitjançant la qual Figueres quedava constituïda en Vila Real, es va tenir la pensada de posar una estàtua del nostre monarca a una plaça nova que s'havia fet recentment i en el mig de la qual hi ha una meravellosa font lluminosa projectada per l'enginyer Carles Buigas. Figueres té un deute gros amb el rei En Jaume. Encara que hagués atorgat la Carta Pobla i el títol de Vila Real a Figueres mogut per motivacions polítiques davant de les reviralles feudals dels contes d'Empúries, aquest va ser el punt ~~inflexionant~~ d'arrencada del seu posterior desenvolupament tan esponerós i de la seva transformació en capital de l'Empordà en caure de l'escambell feudal de Castelló d'Empúries. Sembla que valia la pena, doncs, fer una obra acurada i que fos mereixedora del respecte i dels homenatges de les generacions figuerenques actuals i esdevenidores. El cas és que, quan l'estàtua va estar enllestida i instal·lada, a molts figuerencs ens va caure la cara de vergonya. La figura d'aquell nan coronat que hi havia a dalt del pedestal, que gairebé era tan alt com l'estàtua, potser per dissimular el seu tamany deficitari, no s'assemblava en res amb la idea que nosaltres en teníem formada de la grandesa d'aquest rei. Sembla que l'escultor i la comissió responsable van mirar de senyar-se amb salut i van ~~mantenir~~ esculpir en el pedestal, perquè no hi hagués confusions segurament, unes lletres de motllo que deien en castellà: "JAIME I". Però la gent de Figueres, que sembla

ser força fàcil de conformar, va decidir agafar-ho pel cantó humorístic i ara, quan es parla d'aquest desastre ~~de~~ d'estàtua, n'hi ha molts que en diuen l'estàtua d'en "Jaimito" o bé l'estàtua del rei d'espases, Qualsevol cosa, menys l'estàtua del rei En Jaume.

Sembla estrany que l'escultor, que no és figuerenc, per bé que hagi nascut a l'Empordà, no tingui ~~on~~ no vulgui tenir la més lleugera idea de la figura física del rei En Jaume. I més havent treballat, com sembla haver fet, en la restauració de les tombes reals del monestir de Poblet. Cal pensar que l'estàtua gegantina que hi ha davant del sarcòfag que serve les despulles del rei En Jaume no dona pas lloc a confusions. Hi ha textos, a més, que un senyor que ha estat director d'una escola de belles arts a nivell universitari no pot pas ignorar. Bernat Desclot escriu: "Aquest rei d'Aragó En Jaume fo lo pus bell hom del món; que ell era major que altre hom un palm, e era molt bé format e complit de tots sos membres". El rei En Jaume, d'ençà que ~~va~~ ^{una} haver fet l'atorgament de la Carta Pobla va tenir pler de fer sojorns a Figueres i, en la façana d'un cèntric carrer de la ciutat, hi ha encara una placa de pedra amb l'escut reial i l'elm tan característic d'ell i el dragó alat com a cimera. Al davant hi ha una inscripció que diu: "Posada del senyor rey". Jo em pensava que, com s'ha escaigut amb d'altres figuerencs, amb el temps arribaria a acostumar-me a l'estàtua d'en "Jaimito", però es veu que la pell que cobreix la meua sensibilitat no la tinc encara prou gruixuda i no ho acabo d'admetre. Crec que, per un homenatge d'aquesta mena, no calien esforços ni despeses.

Ja fèiem el fet amb la pedra de la "Posada del senyor rey".